

Föräldrarnas inverkan på elevernas studiemotivation
och tankar om att avbryta studierna

Pro gradu avhandling i
Utvecklingspsykologi
Fredrika Sourander, 33423
Handledare: Patrik Söderberg
Fakulteten för pedagogik och
välfärdsstudier
Åbo Akademi
Vasa, 2019

Författare Fredrika Sourander	Årtal 2019
Arbetets titel Föräldrarnas inverkan på elevernas studiemotivation och tankar om att avbryta studierna	
Opublicerad avhandling för magisterexamen i utvecklingspsykologi Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	Sidantal 50
Projekt inom vilket arbetet gjorts Studien baserar sig på material från Ungdomsenkäten 2016	
<p>Abstrakt</p> <p>Tidigare studier har visat att studiemotivation bidrar till akademisk framgång. Tidigare forskning lyfter fram föräldrars stöd som en faktor som kan bidra till elevernas studiemotivation. Eleverna influeras av sina föräldrars tankar om skolgången och föräldrarna kan även påverka negativt på elevernas studiemotivation. Brist på skolmotivation kan leda till att eleven avbryter skolgången. Det emotionella stödet eleverna får hemifrån är enligt tidigare forskning av stor betydelse för elevernas skolgång.</p> <p>Syftet med denna studie är att se på hur föräldrastöd i olika former inverkar på de Österbottniska elevernas studiemotivation och tankar om att avbryta sina studier. På basen av tidigare forskning har följande hypoteser ställts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akademiska prestationer i form av betyg och upplevd kompetens förväntas korrelera positivt med ungas studiemotivation och negativt med ungas tankar om att avbryta sina studier 2. Ungas studiemotivation förväntas korrelera positivt med föräldrastöd i form av att man bor med båda föräldrarna, att man pratar med minst en förälder om saker som besvärar en, att minst en av föräldrarna har en examen och att man får karriärråd av minst en förälder. Dessa former av föräldrastöd förväntas även korrelera negativt med ungas tankar om att avbryta sina studier. 3. Föräldrastöd förväntas ha en starkare positiv korrelation med studiemotivation för flickor än för pojkar 4. Samma faktorer förväntas påverka positivt på studiemotivation, och negativt på tankar om att avbryta sina studier. <p>Utöver dessa hypoteser undersöktes även som öppen forskningsfråga, till vilken grad akademiskt stöd i form av läxhjälp bidrar till studiemotivationen. I denna fråga har tidigare forskning inte varit entydig.</p> <p>Materialet i denna studie baserar sig på material från Ungdomsenkäten 2016. Det slutgiltiga samplet bestod av 1763 niondeklassare från Österbotten. En kvalitativ forskningsmetod valdes. För att analysera materialet utfördes korrelationsanalyser och regressionsanalyser. När alla faktorer av föräldrastöd togs i beaktan visade det slutgiltiga resultatet att upplevd akademisk kompetens påverkar starkt positivt på studiemotivationen. Om eleven talade med minst en förälder om saker som besvärar, påverkar också positivt på studiemotivationen. Ett överraskande resultat var att regressionsanalyserna visade att betyg har ett negativt samband med studiemotivation för flickor. Av resultatet i studien framgår att emotionellt stöd från föräldrar är viktigt för elevernas skolmotivation, och för att förhindra att eleverna avbryter sina studier. Eftersom det av resultatet också framgår att elevernas upplevda akademiska kompetens har stor betydelse för studiemotivationen, behöver eleverna stöd i att bygga upp sin upplevda akademiska kompetens.</p> <p>Sökord: Parental support, academic achievement, gender differences, school dropout/föräldrastöd, akademisk prestation, könsskillnader, att avbryta skolgången/vanhempien tuki, opintomenestys, sukupuoli, valiset erot, koulun keskeyttäminen.</p>	

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Definitioner.....	1
1.1.1	<i>Studiemotivation</i>	1
1.1.2	<i>Föräldrastöd</i>	2
1.1.3	<i>Akademisk prestation</i>	2
1.2	Referensram.....	2
1.3	Tidigare forskning.....	3
1.3.1	<i>Samband mellan skolmotivation och akademisk prestation</i>	3
1.3.2	<i>Föräldrarnas stöd påverkar skolmotivationen</i>	5
1.3.3	<i>Könsskillnader i studiemotivation</i>	8
1.4	Syfte och forskningsfrågor.....	10
2	Metod.....	11
2.1	Sampel och datainsamling.....	11
2.2	Mätinstrument.....	12
2.3	Statistiska analyser.....	13
2.4	Etiska överväganden.....	13
3	Resultat.....	14
3.1	Deskriptiv statistik.....	14
3.2	Korrelationsanalyser.....	16
3.3	Regressionsanalyser.....	18
4	Diskussion.....	21
4.1	Resultatdiskussion.....	21
4.2	Metoddiskussion.....	23
4.3	Vidare forskning.....	24
4.4	Råd till fältet.....	24
5	Referenser.....	25
	Bilagor.....	28
	Ungdomsenkäten 2016.....	28

1 Inledning

Denna pro gradu-avhandling behandlar ämnet skolmotivation bland elever i högstadiet. Avhandlingen ser både på hur föräldrars stöd i olika former påverkar elevernas skolmotivation och på hur föräldrars stöd i olika former inverkar på elevernas tankar om att avbryta sina studier.

I de kvantitativa analyserna har data från enkätundersökningen Ungdomsenkäten 2016 använts. Undersökningen genomfördes i högstadieskolor och andra stadiets skolor i Österbotten. Ungdomsenkäten 2016 är utförd i samarbete med utvecklingsbolagen i regionen (Concordia, Dynamo Enterprise, Kosek, Kristinestads Näringslivscentral, Vasaregionens Utveckling Ab), Migrationsinstitutet och Åbo Akademi. Ungdomsenkäten utfördes första gången år 2005, och har sedan dess utförts åren 2007, 2010–2011, 2012–2013 och 2016. I Ungdomsenkäten 2016 deltog 30 högstadieskolor och 23 skolor från andra stadiet, både finskspråkiga och svenskspråkiga skolor. I denna studie användes endast material från niondeklassare i Österbotten.

Inledningsvis presenteras i kapitel 1 definitioner av begrepp som används i avhandlingen. Vidare i kapitel 1 presenteras referensramen för studien och tidigare forskning inom ämnet. Forskning gällande samband mellan studiemotivation och akademisk prestation, föräldrastöd som påverkar skolmotivationen, könsskillnader i skolmotivation och orsaker till ovilja att vara i skolan presenteras. Slutligen i kapitel 1 presenteras avhandlingens syfte, hypoteser och forskningsfrågor. I kapitel 2 presenteras det sampel som använts i forskningen, tillvägagångssättet under datainsamlingen, mätinstrument, statistiska analyser och etiska överväganden. I kapitel 3 presenteras deskriptiva data, samt resultaten av korrelationsanalyserna och regressionsanalyserna. I kapitel 5 diskuteras metoden och resultaten. Vidare diskuteras också förslag till vidare forskning och råd till fältet.

1.1 Definitioner

1.1.1 Studiemotivation

Med studiemotivation avses den inre motivationen (Maslow 1943) eleven har för att prestera i skolan. En konsekvens av brist på studiemotivation kan vara att eleven avbryter sina studier.

1.1.2 Föräldrastöd

I denna uppsats definieras ”föräldrastöd” som det upplevda emotionella stöd ungdomar får av sina föräldrar, och det praktiska stöd ungdomar får av sina föräldrar genom hjälp vid läxläsning och karriärråd.

1.1.3 Akademisk prestation

Med akademisk prestation avses hur bra eleven klarar av sina studier. I själva studien mäts elevens akademiska prestation med ett medeltal av vitsorden i modersmål och matematik.

1.2 Referensram

En referensram för att förstå motivation är Maslows (1943) behovshierarki, enligt vilken människor har ett visst antal behov som behöver bli uppfyllda. I Maslows behovshierarki lyfts följande behov fram: fysiologiska behov, behov av trygghet, behov av gemenskap, känsla av att vara uppskattad samt självförverkligande. Dessa behov behöver också uppfyllas i den ordning som de nämns. Ifall ett av de första behoven inte är uppfyllda, kan inte heller något av de senare behoven bli uppfyllda.

Enligt Maslow är allt vad en människa gör bundet till motivation. Maslow (1943) menar att hennes motivation baserar sig både på behovet att tillgodose grundläggande behov, och också på att tillgodose intellektuella behov. Enligt Maslow (1943) är motivation något som driver människan till vad det än är hon ska utföra i livet, oavsett om det gäller de mest grundläggande behoven, så som att skaffa mat och hitta en sovplats, eller sekundära behov, såsom att skaffa en utbildning. Trots att Maslows motivationsteori fått kritik på grund av att många forskare anser att den inte har tillräckligt med empiriskt stöd, bygger ändå många av de nyare teorierna och forskningarna på Maslows teorier.

Enligt Amrai m.fl. (2011) påverkas motivation som inre fenomen av fyra olika element: miljö och yttre influenser, lynne, mål och verktyg som finns tillgängliga för att uppnå ett mål. För att tillfredsställa olika behov och nå olika mål i livet behöver människan en viss mängd motivation (Amrai m.fl., 2011). Därför behövs en viss mängd motivation för en elev för att nå sina akademiska mål. Om det saknas studiemotivation hos eleven kan det leda till att eleven inte slutför sina studier.

Under ett barns uppväxt är föräldrarna de mest centrala i barnets liv. Föräldrarna är de som uppfostrar barnet och barnet lär sig sociala modeller från sina föräldrar. När barnet börjar skolan får barnet börja ta del av andra sociala sammanhang och skapa nya sociala kontakter

med lärare och skolkamrater. När barnet växer upp och kommer in i tonåren är det naturligt att barnet inte längre blir lika influerat av sina föräldrar utan också tar intryck från andra personer i sina nya sociala omgivningar (Steinberg & Silk, 2002). Trots det faller det sig naturligt att tonåringen fortsättningsvis behöver stöd från sina föräldrar. Det sociala stödet från viktiga personer i en ungdoms liv är av stor betydelse i den sociala och psykologiska omgivningen (Song, Bong, Lee & Kim, 2015). Enligt lagen om grundläggande utbildning ska utbildningen utföras i samarbete med hemmen (3 § 3 mom.). Läroplanen säger att ett samarbete mellan hemmet och skolan stöder elevens utveckling och ökar välbefinnandet (Utbildningsstyrelsen, 2014).

1.3 Tidigare forskning

Enligt tidigare studier har det visat sig att hög skolmotivation bidrar till akademisk framgång (se exempelvis: Mandel Morrow & Young, 1997; Martin & Lazendic, 2018; Mucherah & Ambrose-Stahl, 2014; Wentzel, 1998; Amrai m.fl., 2011). Engagemang och stöd från föräldrar är en faktor som bevisligen kan bidra till ökad skolmotivation (se exempelvis: Bean, Bush, McKenry & Wilson, 2003; Hayes m.fl., 2015 ; Mandel Morrow & Young 1997; Wentzel, 1998). Forskning visar att elevens uppfattning om sin egen akademiska kompetens och hur viktig eleven anser att skolan är influeras av föräldrarnas uppfattningar (Bouchey H. & Harter S., 2005; Cheung, Pomerantz, 2012). Barnets skolmotivation kan också drivas av viljan att göra sina föräldrar till lags (Cheung & Pomerantz, 2012). Forskning har också visat att det finns könsskillnader i skolmotivation. Olika typer av stöd kan ha olika påverkan på flickor och pojkar (Harackiewicz m.fl., 2015; Song m.fl., 2015). Det finns även en del forskning om bidragande orsaker till försämrade prestation i skolan och ovilja att vara i skolan. En av dessa bidragande orsaker kan vara bl.a. familjestrukturer (Bean m.fl., 2003; Astone & McLanahan, 1994). I de följande kapitlen diskuteras de här forskningsresultaten närmare.

1.3.1 *Samband mellan skolmotivation och akademisk prestation*

På grund av en ökning av stora akademiska prov runt om i världen behövs enligt Martin & Lazendic (2018) en bättre förståelse för vilka faktorer som bidrar till elevers framgång i dessa test. Tidigare forskning understryker sambandet mellan akademisk framgång och motivation (se exempelvis: Mandel Morrow & Young, 1997; Martin & Lazendic, 2018; Mucherah & Ambrose-Stahl, 2014; Wentzel, 1998.) Det har också forskats kring motivation inom olika skolämnen och ifall en högre motivation bidrar till en högre akademisk prestation. En

Australiensisk forskning gjord av Martin & Lazendic (2018) testade olika faktorer som kunde bidra till elevers motivation inom ämnet matematik. Forskarna drar slutsatsen att motivation inom matematik överlag bidrar till ett högre vitsord inom ämnet. Forskarna poängterar att det också förutom skolmotivation överlag, är viktigt att eleven känner sig motiverad att prestera i specifika ämnen, vilket kan leda till högre vitsord.

Även om det finns en hel del forskning om skolmotivation, menar Mucherah & Ambrose-Stahl (2014) att en stor del av existerande forskning baserar sig på resultat från västvärlden. En icke västerländsk forskning från Iran av Amrai m.fl. (2011) undersökte om det fanns ett samband mellan motivation och akademisk framgång bland universitetsstuderande. Forskarna använde ”Inventory of A School Motivation-ISM” (Ali, McInerney, 2009 i Amrai m.fl., 2011) för att undersöka det möjliga sambandet och kunde konstatera att det finns ett visst samband mellan motivation och akademisk framgång. Den motivationsfaktor som hade störst påverkan på akademisk framgång hos studerandena i Iran var tävlingsinriktning (Amrai m.fl., 2011). Studien av Martin & Lazendic (2018) visar också att tävlingsinriktning verkar vara en faktor som bidrar till motivation inom skolämnen även hos Australiensiska elever. Fastän det finns både kulturella skillnader, och skillnader mellan kön när det gäller sambandet mellan motivation och akademisk framgång samt hemmets stöd och motivation, så finns det även forskning som tyder på att trots skillnaderna, är motivation ändå en genomgående faktor som inverkar positivt på akademisk framgång (Mansour & Martin, 2009).

En grupp på 30 psykologer jobbade i samarbete med American psychological association för att ta reda på vad som behöver göras för att få eleverna i USA att inte avbryta skolgången. Psykologerna träffades regelbundet för att diskutera saken från olika synvinklar. Den viktigaste insikten psykologerna kom fram till var att det mest effektiva som kan göras är att fokusera resurserna på vad som håller kvar eleverna i skolan, inte på vad som gör att eleverna avbryter skolan (Doll & Hess, 2001). Resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2017 (THL, 2017), visar att 60 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 i Finland uppger att de tycker om att gå i skolan. Resultaten från samma enkät visar att 28 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 känner skoliver.

Det finns forskning som tyder på att om eleverna tidigt får negativa uppfattningar om ett ämne, kan det vara svårt att ändra uppfattning senare (Newstead, 1998). Detta kan även påverka på senare val av studieinriktning. Självupplevd kompetens är en faktor som kan bidra till akademisk prestation. Exempelvis hög självupplevd kompetens inom skrivning gör att elever klarar sig bättre i skrivning i skolan (Pajares, 2003).

1.3.2 Föräldrarnas stöd påverkar skolmotivationen

Forskning från runt om i världen tyder på att stöd från föräldrarna bidrar till ökad skolmotivation hos skolelever (Se exempelvis: Mandel Morrow & Young 1997; Wentzel, 1998). Enligt resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2017, Institutet för hälsa och välfärd; THL, 2017, anser 89 procent av föräldrarna till elever i 8 och 9 klass i Finland att det är viktigt att gå i skolan. Två femtedelar (40 %) av eleverna i klass 8 och 9 upplever att de har en bra dialog med sina föräldrar (THL, 2017). I Mansour och Martins (2009) studie deltog 100 australiensiska högstadielever i olika åldrar, av olika kön och med olik etnicitet. Forskarna undersökte om elevernas hemförhållanden inverkade på deras studieprestation. Resultatet visade i likhet med andra forskning att stöd hemifrån påverkade positivt på den akademiska prestationen (Mansour & Martins, 2009). Enligt forskningen var speciellt hemmets resurser och typ av uppfostran de faktorer som påverkade mest (Mansour & Martins, 2009). Självförtroende påverkar också den akademiska prestationen positivt. Enligt forskning påverkar både mammors och pappors emotionella stöd självförtroendet (Bean, Busch, McKenry m.fl., 2003).

Mandel Morrow & Young (1997) hade som mål att involvera föräldrarna i elevernas läsning för att höja elevernas motivation och intresse för att läsa. Forskarna bildade en testgrupp och en kontrollgrupp bestående av elever från årskurs 1–3. Testgruppens föräldrar ombads att läsa med barnen hemma och att uppmuntra barnen till att intressera sig för litteratur. Efter en tid visade det sig att eleverna i testgruppen klarade sig bättre än kontrollgruppen i olika akademiska test (Mandel Morrow & Young, 1997). Testgruppen gick också snabbare framåt inom ämnet än vad kontrollgruppen gjorde (Mandel Morrow & Young, 1997). Däremot visade det sig inte vara någon skillnad i baskunskaperna i de båda grupperna efter testet (Mandel Morrow & Young, 1997). Forskarna intervjuade även de elever och föräldrar som deltagit i testet. Eleverna rapporterade att de tyckte om att läsa med föräldrarna i hemmet (Mandel Morrow & Young, 1997). Även föräldrarna rapporterade att de upplevde det som trevligt att jobba med barnen (Mandel Morrow & Young, 1997). Forskarna trodde att framgången med testet berodde på ett fungerande samarbete mellan elev, förälder och lärare (Mandel Morrow & Young, 1997).

Hayes, Blake, Darenbourg & Castillo (2015) undersökte latinamerikanska ungdomars uppfattning om föräldrarnas stöd för skolgången. De latinamerikanska ungdomarna rapporterade att föräldrarna till stor del påverkar deras uppfattning om vad som är viktigt att lära sig i skolan, och varför det är viktigt. Enligt forskningsresultaten visade det sig också att

föräldrarna också påverkade ungdomarnas uppfattning om vad en utbildning ger för ekonomiska framtidsutsikter (Hayes m.fl., 2015).

Harackiewicz, Rozek, Hulleman och Hyde (2012) genomförde ett experiment där de hjälpte föräldrar i USA att uppmuntra sina barn att välja och satsa på naturvetenskapliga ämnen och matematik i skolan. Syftet med experimentet var att få eleverna att redan i gymnasiet välja flera kurser inom naturvetenskapliga ämnen och matematik, så att det skulle bli lättare för eleverna att efter gymnasiet komma in på studielinjer som leder till yrken inom bl.a. teknologi och matematik. Forskarna skickade ut broschyrer och adressen till en webbsida som informerade föräldrarna i experimentgruppen om betydelsen av naturvetenskapliga ämnen och matematik. Denna enkla intervention ledde till att barnen till föräldrarna i experimentgruppen i genomsnitt valde en termin mer med vetenskapliga ämnen och matematik under de två sista åren i gymnasiet, jämfört med barnen i kontrollgruppen (Harackiewicz m.fl., 2012). Enligt Harackiewicz m.fl. (2012) kan en person hitta mening i en uppgift ifall hen förstår vad för nytta hen kommer att ha av den i framtiden. Genom experimentet upplystes föräldrar om hur viktiga naturvetenskapliga ämnen och matematik är för framtiden, vilket ledde till ökad kommunikation mellan föräldrarna och barnen. Eftersom föräldrarna fortfarande kan ha en stor inverkan på ungdomar i gymnasieåldern, kan ungdomen med hjälp av sina föräldrars engagemang och stöd få hjälp på traven att hitta mening i en uppgift, och förstå varför en uppgift är relevant, och därmed hitta motivation till att utföra uppgiften (Harackiewicz m.fl., 2012).

Harackiewicz m.fl. (2012) studie visade att föräldrarnas utbildningsnivå hade en inverkan på vilka kurser eleverna valde. Elever med högre utbildade föräldrar valde flera naturvetenskapliga kurser och matematikkurser än elever med lägre utbildade föräldrar. Trots det visade sig forskarnas intervention ha lika stor påverkan, som föräldrarnas utbildningsnivå, på elevernas val av kurser (Harackiewicz m.fl., 2012). Det finns också forskning som visar att om mamman har högre utbildning, tenderar hon att stöda barnet mera i skolgången, och ha högre förväntningar på barnets skolgång (Englund, Luckner, Whaley m.fl., 2004). Även litteraturöversikten av Desforges & Abouchaar (2003) visar att en förälder med högre utbildning tenderar att vara mera involverad i sitt barns skolgång. Trots att föräldrars stöd är av mindre betydelse ju äldre eleven blir, verkar det ändå som att föräldrars stöd är det som har mest inflytande på elevens skolmotivation och prestation (Song m.fl., 2015).

Det finns också forskning som ifrågasätter ifall alla elever drar nytta av föräldrarnas engagemang (Pomeranz & Moorman, 2007). Pomeranz & Moorman (2007) menar att det är en skillnad på hur föräldrarna är involverade i elevens skolgång. Om föräldrarna naturligt och

självmant stöder elevernas skolgång också i hemmet, tenderar det att ha en positiv inverkan på elevens skolmotivation, men om föräldrarna har blivit involverade i elevernas skolgång genom olika interventioner i skolan, tenderar föräldrarnas stöd inte ha lika stor positiv inverkan på elevens skolmotivation (Pomeranz & Moorman, 2007). Pomeranz & Moorman (2007) menar också att kvaliteten på det stöd och den hjälp föräldrarna ger eleverna i hemmet också påverkar elevens skolmotivation olika.

Wentzel (1998) undersökte hur sjätteklassares upplever stödet från sina föräldrar, lärare och kamrater och hur det upplevda stödet påverkar skolmotivationen. Resultatet från forskningen visar att upplevd tillhörighet och upplevt stöd från de närmaste har ett samband med högre skolmotivation (Wentzel, 1998). Variationer i motivationen fanns, beroende på varifrån eleverna upplevde att stödet kom, men upplevt stöd från både lärare, föräldrar och kamrater bidrog till högre skolmotivation (Wentzel, 1998).

Drygt 15 år efter Wentzels studie undersökte Song m.fl. (2015) samma tema med hjälp av longitudinella studier i Korea. Forskarna kom fram till att upplevt emotionellt stöd från föräldrar bidrog mera än andra faktorer till ökad skolmotivation. Forskarna lyfte fram att det inte bara är allmänt upplevt stöd från föräldrarna som ökar skolmotivationen utan att olika typer av stöd ger olika resultat. En orsak till att emotionellt stöd från föräldrar påverkar så pass starkt på ungdomars akademiska motivation och prestation kan enligt Song m.fl. (2015) vara att det emotionella stödet från föräldrar ger upphov till en trygg lärmiljö.

Upplevt akademiskt stöd från föräldrar bidrog däremot både positivt och negativt till skolmotivationen. Upplevt akademiskt stöd från föräldrar bidrog till ökad kunskap inom olika ämnen och starkare vilja att prestera bra, men det kunde också bidra till ett beteende där eleverna undviker att prestera, och högre ångest vid provtillfällen (Song m.fl. 2015). Även andra forskare har kommit fram till att upplevt akademiskt stöd från föräldrar kan ge upphov till både positiva och negativa resultat. Enligt Martin & Lazendics (2018) forskning visar resultatet att akademiskt stöd från föräldrar verkar påverka negativt på elever med lägre vitsord. Medan akademiskt stöd från föräldrar kan påverka positivt på elever med högre vitsord.

En annan förklaring till varför akademiskt stöd från föräldrar kan påverka både positivt och negativt på eleverna är att eleven försöker nå upp till sina föräldrars förväntningar gällande skolgången. Eleven kanske också försöker genom att uppnå vissa resultat i skolan för att antingen undvika straff, eller få en belöning av sina föräldrar (Cheung & Pomerantz, 2012)

Orsaker som gör att en ungdom avbryter sin skolgång kan vara flera. Ungdomar som kommer från familjer som hör till låginkomsttagare kan ha svårare att klara sig akademiskt,

och hör till riskgruppen för att avbryta sina studier (Englund m.fl. 2004; Desforges & Abouchaar, 2003). Föräldrarnas brist på engagemang och intresse i sitt barns skolgång är också en faktor som kan bidra till att en ung person får brist på motivation och kan därmed vara i riskgruppen att avbryta sin skolgång (Mansour & Martin, 2009 och Desforges & Abouchaar, 2003). Barn som har en ensamstående förälder kan i vissa fall ha sämre självförtroende än barn som kommer från en familj med två föräldrar (Bean m.fl., 2003). Enligt litteraturöversikten av Desforges & Abouchaar (2003) kan det hända att en ensamstående förälder inte har resurser att stöda sitt barns skolgång, och därmed kan barnets skolgång lida. Det är också mera sannolikt att en elev som kommer från en splittrad familj avbryter skolgången, än det är för en elev som kommer från en kärnfamilj (Astone & McLanahan, 1994). Det är även mera sannolikt att barn med en ensamstående förälder och barn med styvföräldrar kommer att flytta under skolåret (Astone & McLanahan, 1994). Enligt den amerikanska forskningen av Astone & McLanahan har barn med ensamstående föräldrar och barn från styvfamiljer större sannolikhet att ändra hemort, till skillnad från barn från kärnfamiljer. Detta leder till en större risk för dessa barn att avbryta skolgången. En ändring av hemort betyder en ny skola vilket ger ett avbrott i studierna och en ändring i rutiner. Ändring av hemort kan sannolikt avbryta eller störa viktiga sociala kontakter som den unga har. Dessa faktorer bidrar till lägre akademisk kompetens och större risk att avbryta skolan (Astone & McLanahan, 1994). Enligt resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2017 har 5 procent av de finländska eleverna i 8 och 9 klass bytt skola under läsåret.

En studie gjord med elever från Hong Kong visar att elevernas upplevelse av föräldrars akademiska stöd var viktigast för yngre elever, och av mindre betydelse för äldre elever (Chen, 2008). När barnet kommer upp i tonåren är det också svårare för föräldrarna att påverka barnets motivation, eftersom det är naturligt att i den åldern vilja bryta sig loss från sina föräldrar (Cheung & Pomerantz, 2012)

1.3.3 Könsskillnader i studiemotivation

Socialt stöd verkar vara viktigare för flickor än för pojkar, vilket kan leda till olika mängder av stress i olika situationer och också olika sätt att hantera olika situationer för de båda könen (Song m.fl., 2015). Wentzel (1998) undersökte sjätteklassares upplevelser av socialt stöd från lärare, föräldrar och vänner. Forskaren kom fram till att en brist på socialt stöd från föräldrar har en större negativ inverkan på flickor än på pojkar, vilket kan bidra till sämre skolmotivation. Även litteraturöversikten av Desforges & Abouchaar (2003) visar att flickor,

till större del än pojkar behöver stöd hemifrån.

Som en påbyggnadsstudie undersökte Harackiewicz, Rozec, Hyde, m.fl. (2015) ifall interventionen i studien av Harackiewicz m.fl. (2012) hade lika stor effekt på flickor och pojkar. Resultaten visade att interventionen var mest effektiv för högpresterande flickor och lågpresterande pojkar, medan interventionen inte fungerade för lågpresterande flickor eller högpresterande pojkar (Harackiewicz m.fl., 2015). Forskarna i studien (Harackiewicz m.fl. 2015), som är en studie från USA, menar att traditionella könsroller kan ha en inverkan på olikheter mellan könen i studien. Enligt de traditionella könsrollerna skall en kvinna satsa mera på familjen och män mera på arbetskarriären. Denna syn kan överföras från förälder till barn och därmed påverka ungdomars syn på studier (Harackiewicz m.fl., 2015). Orsaken till varför interventionen fungerade på lågpresterande pojkar kan bero på att trots låga vitsord sedan tidigare, så trodde föräldrarna ändå på att de lågpresterande pojkarna kan klara av dessa ämnen. Eftersom pojkar enligt tradition borde vara duktiga i naturvetenskapliga ämnen och matematik, får därmed möjligtvis de lågpresterande pojkarna mera stöd från sina föräldrar (Harackiewicz m.fl., 2015). Orsaken till varför interventionen inte fungerade för lågpresterande flickor kan bero på att föräldrarna på grund av stereotypen att naturvetenskapliga ämnen och matematik inte är viktiga för flickor, inte anser att de lågpresterande flickorna behöver klara av ämnena och därmed inte ger stöd eller uppmuntran till sina döttrar (Harackiewicz m.fl., 2015). Forskarna anser att det är viktigt att ta könsskillnader i beaktande när man studerar akademisk prestation (Harackiewicz m. fl., 2015). I en litteraturöversikt av Pajares (2003) lyfts även stereotyper fram. Enligt vissa forskare kan könsskillnader i studiemotivation bero på elevernas uppfattning om hur en flicka eller en pojke skall enligt traditionella könsroller uppleva skolan, och inte bero på hur eleven själv som individ uppfattar skolan (Pajares, 2003).

En Australiensisk forskning gjord av Martin & Lazendic (2018), testade vilka faktorer som bidrar till prestationer i matematik, bland högstadie- och lågstadieelever. Resultatet av forskningen visade att flickor överlag rapporterade högre studiemotivation, men det fanns ingen könsskillnad i den akademiska prestationen. Enligt en litteraturöversikt av Pajares (2003) har flickor högre självupplevd kompetens inom skrivning som yngre. Under tonåren verkar fenomenet försvinna och flickor och pojkar har ungefär lika hög självupplevd kompetens inom skrivning. Enligt litteraturöversikten verkar flickors självupplevda kompetens och självförtroende minska vid högstadieåldern (Pajares, 2003). Vidare visade litteraturöversikten att trots att flickor och pojkar vid tonåren uppger ungefär lika hög självupplevd kompetens i skrivning, har flickor överlag högre vitsord i skrivning.

1.4 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att undersöka i vilken mån föräldrars stöd och studerandes akademiska prestationer inverkar på de österbottniska ungdomarnas skolmotivation och tankar om att avbryta sina studier. Närmare bestämt ställdes följande hypoteser:

- 1) Akademiska prestationer i form av betyg och upplevd kompetens förväntas korrelera positivt med ungas studiemotivation och negativt med ungas tankar om att avbryta sina studier (se exempelvis Martin & Lazendic, 2018; Mansour & Martin, 2009).
- 2) Ungas studiemotivation förväntas korrelera positivt med föräldrastöd i form av att man bor med båda föräldrarna (Desforges & Abouchaar, 2003; Astone & McLanahan, 1994), att man pratar med minst en förälder om saker som besvärar en (Song m.fl., 2015; Wentzel 1998), att minst en av föräldrarna har en examen (Englund m.fl., 2004; Desforges & Abouchaar, 2003), och att man får karriärråd av minst en förälder (Hayes m.fl., 2015; Harackiewicz m.fl., 2012). Dessa former av föräldrastöd förväntas även korrelera negativt med ungas tankar om att avbryta sina studier.
- 3) Föräldrastöd förväntas ha en starkare positiv korrelation med studiemotivation för flickor än för pojkar (Wentzel, 1998).
- 4) Samma faktorer förväntas påverka positivt på studiemotivation, och negativt på tankar om att avbryta sina studier.

Utöver dessa hypoteser undersöktes även en öppen forskningsfråga, där tidigare forskning inte varit entydig:

- 1) Till vilken grad bidrar akademiskt stöd i form av läxhjälp till studiemotivation.

2 Metod

I denna studie har data från Ungdomsenkäten 2016 använts. Undersökningen genomfördes i högstadieskolor och andra stadiets skolor i Österbotten. Ungdomsenkäten 2016 är utförd i samarbete med Concordia, Dynamo Enterprise, Kosek, Kristinestads Näringslivscentral, Migrationsinstitutet, Vasaregionens Utveckling Ab och Åbo Akademi. Ungdomsenkäten utfördes första gången år 2005, och har sedan dess utförts åren 2007, 2010–2011, 2012–2013 och 2016. Ungdomsenkäten är en bred undersökning med frågor om bland annat skola, hälsa, relationer och samhälle.

2.1 Sampel och datainsamling

I Ungdomsenkäten 2016 deltog 30 högstadieskolor och 23 skolor från andra stadiet. Både högstadieskolor och andra stadiets skolor deltog i Ungdomsenkäten 2016, i denna studie används endast material från niondeklassare i Österbotten.

Inför datainsamlingen kontaktades skolorna för att anmäla sitt deltagande, samtidigt som forskningsassistenter inom projektet tilldelades ansvar för ett visst antal skolor. Skolorna hade sedan möjlighet att välja om de ville genomföra datainsamlingen på egen hand eller om de önskade få hjälp. Ifall de önskade få hjälp åkte en forskningsassistent ut till skolan och instruerade i klasserna när eleverna fyllde i enkäten. Ifall skolan ville genomföra undersökningen på egen hand så skickades skriftliga instruktioner åt ansvariga lärare. Eleverna informerades om undersökningens syfte och om att de hade rätt att avbryta studien när som helst.

Datainsamlingen pågick läsåret 2016-2017. Eftersom det var elever på nian och äldre elever som deltog, behövdes inte föräldrarnas tillstånd. Deltagandet för eleverna var frivilligt. Enkäterna fylldes i elektroniskt i de flesta skolor. Alla elever som deltog var med i utlottningen av presentkort. I den här avhandlingen analyseras materialet endast för årskurs 9. Därtill avgränsades materialet så att endast elever mellan 14 och 17 år inkluderades. Det slutgiltiga samplet bestod därmed av 1763 nior, varav 51 procent var flickor och 49 procent pojkar. Eleverna var mellan 14 och 17 år gamla, varav 87 procent var 15 år gamla

2.2 Mätinstrument

I Ungdomsenkäten 2016 finns sammanlagt 81 frågor om fyra delområden; skola, hälsa, relationer och samhälle.

För att mäta studiemotivation fick eleverna svara hurudan studiemotivation de haft de senaste månaderna på en skala från 1 (väldigt låg) till 5 (väldigt hög). På basen av frågan skapades en variabel.

För att mäta studieavbrott frågades eleverna om de har haft tankar om att avbryta studierna. Eleverna fick välja mellan alternativen: nej, ja, ibland och ja, ofta. På basen av frågan skapades en variabel som svarade på ifall eleverna tänkt på att avbryta sina studier eller inte.

För att mäta upplevd akademisk kompetens användes Self Efficact Questionnaire for Children av Murriss (1999). Eleverna svarade på en skala från 1 (=stämmer inte alls) till 5 (stämmer väldigt bra), på fyra påståenden om deras upplevda akademiska kompetens. Exempel på ett påstående var ”jag klarar av att studera trots att det finns andra intressanta saker att göra”. De fyra påståendena summerades i en skala, som uppvisade tillfredsställande reliabilitet (Cronbachs alpha = ,78).

För att mäta betyg fick eleverna ange sina betyg (4-10) i modersmål och matematik. Medeltalet av de två ämnena användes för att mäta elevernas betyg, vilket uppvisade tillfredsställande reliabilitet (Cronbachs alpha = ,77).

För att mäta emotionellt stöd av föräldrar tillfrågades respondenterna om vem de vänder sig till om de behöver prata med någon om saker som besvärar dem. Elever kunde bland annat uppge mamma eller pappa som exempel på personer som de vänder sig till, och på basen av frågan skapades en variabel som svarade på ifall en elev vände sig till minst en av sina föräldrar eller inte.

För att mäta om respondenterna får stöd av föräldrarna gällande yrkesval och utbildningsval för framtiden tillfrågades respondenterna vem de vänder sig till för att få råd. Eleverna kunde välja mellan mamma, pappa, eller annan person i deras närhet. På basen av frågan skapades en variabel som svarade på ifall en elev vänder sig till minst en av sina föräldrar eller inte.

För att kontrollera om eleverna får läxhjälp av sina föräldrar tillfrågades respondenterna vem som hjälper dem med skolarbetet. Eleverna kunde välja mellan mamma, pappa eller andra personer. På basen av frågan skapades två variabler som svarade på ifall eleven får läxhjälp av mamma eller läxhjälp av pappa.

För att mäta om eleverna bor med en eller båda föräldrarna tillfrågades eleverna om de bor med mamma, pappa, båda föräldrarna eller ibland hos mamma och ibland hos pappa. På basen av frågan skapades en variabel som svarade på ifall eleven bodde med båda sina föräldrar eller inte.

Därtill tillfrågades respondenterna om kön och ålder.

2.3 Statistiska analyser

Samtliga analyser genomfördes i SPSS. Trovärdigheten i respondenternas svar utvärderades med hjälp av varningsflaggor så att exempelvis elever som uppgett sig vara 12 år men gå på årskurs 9 tilldelades en varningsflagga. Elever som samlade på sig minst fem varningsflaggor (av 20 möjliga) uteslöts automatiskt ur samplet, medan svarsmönstren för elever med en till fyra flaggor undersöktes närmare innan en bedömning gjordes om de skulle inkluderas eller inte i studien. För samtliga respondenter som inkluderades i studien komprimerades internt bortfall med EM-algoritmen i SPSS, eftersom ingen variabel hade ett bortfall på högre än 15 procent.

För att få en överblick togs deskriptiv statistik ut från materialet. För att titta på samband mellan samtliga variabler utfördes korrelationsanalyser, och för att undersöka om det fanns könsskillnader i resultaten gjordes Fischers r-till-z transformering. Därefter gjordes separata korrelationsanalyser för flickor och pojkar.

Slutligen gjordes regressionsanalyser för att se vilka faktorer som väger tyngst när det gäller påverkan på elevernas studiemotivation och tankar om att avbryta sina studier. Separata regressionsanalyser gjordes för att mäta vilka faktorer som påverkade på studiemotivation, och vilka faktorer som påverkade tankar om att avbryta sina studier. Separata analyser gjordes för flickor och pojkar.

2.4 Etiska överväganden

Forskningsetiska delegationens anvisningar om god vetenskaplig praxis har tagits i beaktning (2012). Respondenternas har rätt till integritetsskydd både genom Finlands grundlag och forskningsetiska principer (Forskningsetiska delegationen. 2009). Deltagandet i ungdomsenkäten var frivilligt och enkäten fylldes i anonymt av eleverna.

All data behandlades konfidentiellt, och forskningsmaterialet har skyddats enligt forskningsetiska anvisningar (Forskningsetiska delegationen. 2009).

Skolorna fick själva välja om de ville delta i studien eller inte. Föräldrar och lärare blev informerade om undersökningen. Elevernas vårdnadshavares samtycke behövdes inte eftersom respondenterna var 15 år eller äldre.

3 Resultat

3.1 Deskriptiv statistik

I hela materialet uppgav 42 procent av eleverna att de har väldigt bra, eller ganska bra studiemotivation, 34 procent uppgav att de varken hade bra eller dålig studiemotivation, 23 procent uppgav att de hade ganska dålig eller väldigt dålig studiemotivation. På frågan om eleven under det senaste året funderat på att avbryta sina studier svarade 15 procent ibland eller ofta, medan 85 procent svarade nej. En sammanställning av understående variabler presenteras i tabell 1.

Av de elever som svarat på enkäten uppgav 79 procent att de bodde med båda föräldrarna, medan 21 procent uppgav att de inte gjorde det. Sextio procent av eleverna uppgav att minst en av föräldrarna hade en examen, medan 40 procent svarade att ingen av föräldrarna hade en examen eller att de inte visste om föräldrarna har en examen. Femtioen procent av eleverna uppgav att de pratade med minst en förälder om saker som bekymrar dem, medan 49 procent uppgav att de inte gjorde det. På frågan om eleverna vänder sig till minst en förälder för karriärråd svarade 81 procent att de gör det. Femtiofyra procent av eleverna svarade att de får läxhjälp av sin mamma, medan 42 procent svarade att de får läxhjälp av sin pappa.

Tabell 1

Deskriptiv statistik.

	Flickor	Pojkar	Totalt	Könsskillnad
	<i>Medeltal (s.a.) eller procent</i>	<i>Medeltal (s.a.) eller procent</i>	<i>Medeltal (s.a.) eller procent</i>	
Studiemotivation	3.13 (1.03)	3.26 (.96)	3.19 (1.00)	♂ > ♀ *
Tankar om att avbryta studierna (%)	16 %	14 %	15 %	-
SEQA	3.65 (.72)	3.48 (.73)	3.57 (.73)	♀ > ♂ ***
Betyg	8.19 (1.01)	7.47 (1.08)	7.84 (1.10)	♀ > ♂ ***
Bor med båda föräldrarna (%)	78 %	80 %	79 %	-
Minst en förälder högstskoleexamen (%)	60 %	61 %	60 %	-
Pratar med föräldrar	53 %	50 %	51 %	-
Karriärråd av förälder	84 %	77 %	81 %	♀ > ♂ **
Läxhjälp av mamma	58 %	50 %	54 %	♀ > ♂ *
Läxhjälp av pappa	43 %	41 %	42 %	-

*** $p < .001$

Som framkommer i tabell 1 så rapporterade pojkar bättre studiemotivation än flickor ($t = 3,26$, $p < 0,05$). Flickorna däremot rapporterade högre akademisk kompetens ($t=3.65$, $p < 0,001$) och högre betyg ($t=8.19$ $p < 0,001$) än pojkar. En högre andel flickor (84 % $p < 0,01$) än pojkar (77%) rapporterade att de frågar minst en förälder om karriärråd ($\chi^2 = 12.01$, $p < 0,01$). Flickor rapporterade även mera läxhjälp av sin mamma (58 % $p < 0,05$) än pojkar (50 %) ($\chi^2 = 7,38$, $p < 0,05$).

Däremot förekom inga könsskillnader gällande tankar om att avbryta sina studier, om man bor med båda sina föräldrar, om minst en av föräldern har examen, om man pratar med sina föräldrar om saker som besvärar en eller om man får läxhjälp av sin pappa.

3.2 Korrelationsanalyser

För att se på parvisa samband mellan samtliga variabler i studien genomfördes korrelationsanalyser (se Tabell 2) separat för pojkar och flickor. Fishers r-to-z transformation användes för att se om det fanns några könsskillnader i styrkan på korrelationerna.

Som framkommer i tabell 2 så korrelerade både studiemotivation och tankar om att avbryta studierna signifikant med betyg, akademisk kompetens, om eleverna vänder sig till minst en förälder för karriärråd, om eleverna bor med båda sina föräldrar, om minst en av föräldrarna har examen, och att prata med sina föräldrar om saker som besvärar en. Korrelationerna till studiemotivation var positiva och till tankar om att avbryta sina studier var negativa. Studiemotivation och tankar om att avbryta sina studier korrelerade även tydligt med varandra.

Det fanns också tydliga positiva korrelationer mellan elevernas upplevda akademiska kompetens och betyg, huruvida eleverna pratar med sina föräldrar om saker som besvärar dem och ifall eleverna vänder sig till minst en förälder för karriär råd. Därtill fanns även en tydlig positiv korrelation mellan elevernas betyg och huruvida minst en förälder har examen, samt om eleverna vänder sig till minst en förälder för karriär råd. En tydlig positiv korrelation hittades även mellan frågorna om eleverna pratar med sina föräldrar och om eleverna vänder sig till minst en förälder för karriär råd, får läxhjälp av mamma och får läxhjälp av pappa. En positiv korrelation fanns också mellan om minst en förälder har en examen och om eleverna får läxhjälp av mamma och läxhjälp av pappa.

Tabell 2

Korrelationer mellan undersökningens beroende och oberoende variabler.

	Studie- motivation	Avbryta studier	SEQA	Betyg	Bor med föräldrarna	Förälder examen	Pratar föräldrar	med Karriär råd av förälder	Läxhjälp mamma	Läxhjälp Pappa
Studie- motivation		.314***	-.570***	.247***	-.060	-.031	-.214***	-.086*	-.012	-.059
Avbryta studier	-.301***		-.338***	-.167***	-.015	-.027	-.161***	-.118***	-.018	-.049
SEQA	.484***	-.342***		.435***	.077*	.086*	.270***	.212***	.039	.078
Betyg	.182***	-.230***	.538***		.059	.137***	.058	.090**	-.097*	-.038
Bor med föräldrarna	.105**	-.129***	.150***	.193***		-.011	.025	-.038	.035	.103*
Förälder examen	.081*	-.048	.127***	.165***	.074*		.030	.024	.098*	.115**
Pratar med föräldrar	.224***	-.159***	.206***	.071*	.039	.040		.325***	.229***	.208***
Karriär råd av förälder	.091**	-.075*	.198***	.160***	.043	.081*	.299***		.138***	.161***
Läxhjälp mamma	.070	-.045	.176***	.051	.037	.088*	.230***	.227***		.627***
Läxhjälp Pappa	.040	-.056	.197***	.106**	.136***	.102**	.264***	.264***	.491***	

Not: Korrelationer för flickor under diagonalen, för pojkar ovanför diagonalen. *** p < .001

Fischers r-till-z transformering visade att sambanden mellan upplevd akademisk kompetens och betyg var starkare för flickor än för pojkar ($z = 2.83, p < .01$). Även sambanden mellan akademisk kompetens och läxhjälp av mamma ($z=2.27, p < .01$), samt läxhjälp av pappa ($z=2.16, p < .05$) var starkare för flickor. Fischers r-till-z transformering visade också att sambanden mellan betyg och vare sig eleven bor med båda föräldrarna eller inte ($z=2.82, p < .01$), och sambandet mellan betyg och läxhjälp av pappa ($z=2.57, p < .01$) var starkare för flickor än för pojkar. Också sambandet mellan att avbryta sina studier och om eleven bodde med båda sina föräldrar var starkare för flickor än för pojkar. ($z=2.38, p < .05$). Sambandet mellan studiemotivation och upplevd akademisk kompetens var starkare för pojkar än för flickor ($z = -2.49, p < .05$). Sambandet mellan läxhjälp av mamma och läxhjälp av pappa var även det starkare för pojkar än för flickor ($z=-3.54, p < .001$).

Variablerna för läxhjälp av mamma respektive pappa korrelerade så starkt att det fanns skäl att misstänka multicollienariet ($r > .60, p < .001$). Därtill var varken sambanden mellan tanken på att avbryta studierna och läxhjälp, eller sambanden mellan studiemotivation och läxhjälp, signifikanta ($r < .06, p > .05$). Sammantaget innebar att variablerna om läxhjälp exkluderas från de fortsatta analyserna.

3.3 Regressionsanalyser

Eftersom det fanns tydliga könsskillnader i korrelationsanalyserna genomfördes parallella regressionsanalyser för flickor och pojkar. Separata regressionsanalyser genomfördes vardera gången med studiemotivation och tankar om att avbryta sina studier som beroende variabler, upplevd akademisk kompetens, betyg, boendeform, föräldrars utbildning, om eleven pratar med minst en förälder om saker som besvärar dem och om eleven frågar minst en förälder om karriär råd som oberoende variabler.

Tabell 3

Regressionsanalys med föräldrastöd och studiefärdigheter som indikatorer på studiemotivation bland flickor och pojkar.

	Flickor ($n = 896$)		Pojkar ($n = 858$)	
	β	Sig.	β	Sig.
SEQ_A	.51	***	.56	***
Betyg	-.10	**	.01	
Bor med båda föräldrarna	.04		.02	
Förälder har examen	.02		-.02	
Pratar med föräldrarna	.14	***	.09	**
Karriärråd förälder	-.03		-.05	
Model fit (Adjusted R^2)	.26	***	.34	***

Not: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Som framkommer i tabell 3 har för flickor upplevd akademisk kompetens ($\beta = .51, p < .001$) och om man pratar med minst en förälder om saker som besvärar en ($\beta = .14, p < .001$), en stark positiv påverkan på studiemotivationen, medan betyg ($\beta = -.10, p < .01$) har en måttlig negativ påverkan på studiemotivationen. För pojkarna påverkar också den upplevda akademiska kompetensen ($\beta = .56, p < .001$) starkt positivt på studiemotivationen, medan om man pratar med minst en förälder om saker som besvärar en ($\beta = .09, p = .01$) har för pojkar en måttligt positiv påverkan på studiemotivationen.

Tabell 4

Regressionsanalys med föräldrastöd och studiefärdigheter som indikatorer till tankar om att avbryta sina studier bland flickor och pojkar.

	Flickor (<i>n</i> = 896)		Pojkar (<i>n</i> = 858)	
	β	Sig.	β	Sig.
SEQ_A	-0.28	***	-0.30	***
Betyg	-0.06		-0.01	
Bor med båda föräldrarna	-0.07		.01	
Förälder har examen	.01		.01	
Pratar med föräldrarna	-0.10	**	-0.06	
Karriärråd förälder	.04		-0.02	
Model fit (Adjusted R ²)	.12	***	.11	***

Not: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Som framkommer i tabell 4 har den upplevda akademiska kompetensen en stark negativ påverkan på elevernas tankar om att avbryta sina studier, både för flickor ($\beta = -0.28$, $p < .001$) och för pojkar ($\beta = -0.30$, $p < .001$). Därtill hade om man pratar med sina föräldrar om saker som besvärar en ($\beta = -0.10$, $p < .01$), en måttlig negativ påverkan på flickornas tankar om att avbryta sina studier, men inte för pojkar.

4 Diskussion

4.1 Resultatdiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka vilken form av föräldrastöd som inverkar på de österbottniska elevernas skolmotivation och tankar om att avbryta sina studier.

Korrelationsanalyserna visade någon form av signifikanta samband mellan studiemotivation och nästa alla variabler. Korrelationsanalyserna visade också samband mellan tankar om att avbryta sina studier och nästan alla de andra variablerna. Efter att regressionsanalyserna slutförts visade det sig att de variabler som påverkar studiemotivation och tankar om att avbryta sina studier, är den upplevda akademiska kompetensen, om eleven talar med minst en förälder om saker som besvärar en, och elevens betyg.

Regressionsanalyserna visade att det som påverkar starkt positivt på studiemotivationen för både pojkar och flickor är upplevd akademisk kompetens. Den upplevda akademiska kompetensen har också en stark negativ påverkan på tankar om att avbryta sina studier för både pojkar och flickor. Resultatet styrker hypotes 1 gällande den upplevda akademiska kompetensens påverkan på elevernas studiemotivation och tankar om att avbryta studierna. Däremot styrks endast delvis den andra delen av hypotes 1, där även betyg förväntades ha en positiv påverkan på studiemotivation och en negativ påverkan på elevens tankar om att avbryta sina studier. I korrelations analyserna korrelerade betyg och studiemotivation starkt för både pojkar och flickor. Medan resultatet i regressionsanalyserna visade att betyg har ett negativt samband med studiemotivationen för flickor och inget samband alls för pojkar. I korrelations analyserna hade betyg och elevernas tankar om att avbryta sina studier ett starkt negativt samband för både flickor och pojkar. I regressionsanalyserna hade betyg hade ingen effekt på elevernas tankar om att avbryta sina studier, vilket gör att Hypotes 1 endast delvis får stöd.

Den upplevda akademiska kompetensen är en inre uppfattning som eleven har om sig själv. Föräldrarna är ändå till stor del de som påverkar elevens uppfattning om skolgången och sin egen akademiska kompetens. (Bouche H. & Harter S., 2005; Cheung, Pomerantz, 2012). Föräldrarna är delaktiga i barnets utveckling av sitt självförtroende (Bean m.fl., 2003). Föräldrarna delar också med sig till barnet av sina attityder till skolan och skolgången (Harackiewicz m.fl., 2012). Därav kunde man säga att föräldrarna påverkar ungdomens självupplevda akademiska kompetens.

Enligt hypotes 2 förväntades olika former av föräldrastöd påverka positivt på studiemotivationen. I korrelationsanalyserna hade studiemotivation och ifall eleven bor med

båda föräldrarna ett starkt signifikant samband för flickor, men inget samband alls för pojkar. I regression analyserna visade det sig att ifall eleven bor med båda sina föräldrar inte hade någon effekt på studiemotivationen för varken flickor eller pojkar. Korrelationsanalyserna visade att det för flickor fanns ett svagt samband mellan ifall minst en förälder har examen och studiemotivation. I regressionsanalyserna visade sig dock att de två variablerna inte hade ett samband för varken pojkar eller flickor. Föräldrastöd i form av karriärråd av minst en förälder korrelerade svagt med studiemotivation i korrelationsanalyserna. Regressionsanalyserna visade inget samband. Föräldrastöd i form av att man talar med minst en förälder om saker som besväras, hade signifikanta samband med studiemotivation både i korrelationsanalyserna och regressionsanalyserna. Detta visar att hypotes 2 delvis får stöd. Resultatet visar också att emotionellt stöd från föräldrarna stöder skolmotivationen och skolgången för både flickor och pojkar. Resultaten är i enlighet med tidigare forskning som tyder på att stöd från föräldrar har en positiv påverkan på elevernas skolmotivation (Mandel Morrow & Young 1997; Wentzel, 1998). Speciellt emotionellt stöd påverkar positivt på elevens studiemotivation, både enligt resultaten i denna studie och tidigare forskning (se exempelvis: Song m.fl. 2015).

Vidare förväntades enligt hypotes 2 att elevernas tankar om att avbryta sina studier skulle korrelera negativt med de olika formerna av föräldrastöd. Korrelationsanalyserna styrker till stor del hypotesen, medan regressionsanalyserna endast visade ett negativt samband för flickor, mellan tankar om att avbryta sina studier och föräldrastöd i form av att eleven talar med minst en förälder om saker som besväras.

Enligt hypotes 3 förväntas föräldrastöd ha en starkare positiv korrelation med studiemotivation för flickor än för pojkar. I korrelationsanalyserna har de flesta av formerna av föräldrastöd ett starkare samband med studiemotivation för flickor än för pojkar. Exempelvis ifall eleven bor med båda föräldrarna hade ett signifikant samband med studiemotivation för flickor, men inte för pojkar. I regressionsanalyserna visade det sig att ifall eleverna talar med minst en förälder om saker som besväras dem, hade en aning starkare påverkan på studiemotivationen för flickor än för pojkar, vilket gör att hypotes 3 får stöd.

Enligt hypotes 4 förväntades samma faktorer påverka positivt på studiemotivation, och negativt på tankar om att avbryta sina studier. Regressionsanalyserna visade att upplevd akademisk kompetens påverkade positivt på studiemotivation och negativt på elevernas tankar om att avbryta sina studier, enligt förväntan. Ifall eleverna talar med minst en förälder om saker som besväras dem påverkade också positivt på studiemotivation för både pojkar och flickor, men negativt på tankar om att avbryta sina studier endast för flickor. Därutöver visade

regressionsanalyserna att betyg hade en måttlig negativ effekt på studiemotivation för flickor. Detta visar att hypotes 4 endast delvis får stöd.

Enligt tidigare forskning har akademisk framgång och motivation ett starkt samband (Mandel Morrow & Young, 1997; Martin & Lazendic, 2018; Mucherah & Ambrose-Stahl, 2014; Wentzel, 1998), vilket inte stämmer överens med resultaten i denna forskning. Det negativa sambandet mellan betyg och studiemotivation för flickor var ett oväntat resultat som behöver undersökas vidare. I korrelationsanalyserna korrelerar betyg positivt med studiemotivation, men händer det något i regressionsanalyserna när akademisk kompetens kommer med som en faktor i analysen. Det finns forskning som tyder på att flickor och pojkar uppger självupplevd akademisk kompetens på olika sätt (Martin & Lazendic 2018; Pajares, 2003). Detta kan möjligtvis ha något att göra med det oväntade resultatet.

Utöver dessa hypoteser undersöktes även en öppen forskningsfråga, där tidigare forskning inte varit entydig. Akademiskt stöd i form av läxhjälp ger enligt forskning varierat resultat (Song m.fl. 2015 och Martin & Lazendic, 2018). Resultaten i denna studie visar att läxhjälp varken från mamma eller pappa hade samband med studiemotivation eller elevernas tankar om att avbryta sina studier. Detta gjorde att denna forskningsfråga inte får svar.

4.2 Metoddiskussion

Styrkan med denna studie är att samplet på 1763 elever är rätt stort, vilket gör att resultatet i studien är tillförlitligt. Eleverna fick fylla i formuläret själv, och själva uppskatta sina svar på frågorna. Självrapportering kan ha svagheter eftersom man måste ta individuella skillnader i beaktan. Eleverna kan tolka frågorna på olika sätt och det finns alltid en risk att respondenterna inte svarar ärligt på frågorna.

Modellerna för regressionsanalyserna med indikatorer för studiemotivation, respektive tankar om att avbryta sina studier, var ganska långt i enlighet med varandra, vilket gör att resultaten är pålitliga. Regressionsanalys modellen med föräldrastöd och studiefärdigheter som indikatorer på studiemotivation (tabell 3) är starkare än modellen för tankar om att avbryta sina studier (tabell 4).

4.3 Vidare forskning

Orsaken till att betyg hade ett negativt samband med skolmotivation för flickor, kunde undersökas vidare. Resultatet var oväntat och inte direkt i enlighet med tidigare forskning.

Även sambandet mellan läxhjälp och skolmotivation kunde vidare undersökas. Tidigare forskning ger olika resultat på vare sig läxhjälp av föräldrar påverkar positivt eller negativt på skolgången. Individuella skillnader och kvaliteten på läxhjälpen tas upp som faktorer som kan påverka resultatet (Pomeranz & Moorman, 2007; Song m.fl. 2015; Wentzel, 1998).

4.4 Råd till fältet

Resultaten av denna studie visar att elevernas självupplevda kompetens påverkar starkt på studiemotivationen. För att eleven skall klara sig så bra som möjligt i skolan behöver den självupplevda kompetensen höjas. Detta kan göras genom att ge eleven möjlighet att höja sitt självförtroende och hjälpa eleven trivas i skolan. Vidare visar resultaten av denna studie att emotionellt stöd hemifrån stärker studiemotivationen. Detta visar att föräldrarna behöver ha en aktiv roll i elevens liv, både när det gäller skolgången och övriga livet. Föräldrarna behöver vara närvarande, och lyhörda på barnets emotionella behov.

5 Referenser

- Amrai, K., Motlagh, S., Zalani, H., & Parhon, H., (2011). The relationship between academic motivation and academic achievement students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 399–402. doi:10.1016/j.sbspro.2011.03.111
- Astone N. & McLanahan S., (1994). Residential mobility, and school dropout: A research note. *Demography*, 31 (4), 575-584. <https://doi.org/10.2307/2061791>
- Bean R., Bush K., McKenry P., Wilson S., (2003). The impact of parental support, behavioral control, and psychological control on the academic achievement and self-esteem of African American and European American adolescents. *Journal of adolescent research*, 18 (5). DOI: 10.1177/0743558403255070
- Bouchey H. & Harter S., (2005). Reflected appraisals, academic self-perception and math/science performance during early adolescence. *Journal of educational psychology*, 97, 673-686. DOI: 10.1037/0022-0663.97.4.673
- Chen J., (2008). Grade-level differences. Relations of parental, teacher and peer support to academic engagement and achievement among Hong Kong students. *School Psychology International*, 29 (2), 183-198. DOI: 10.1177/0143034308090059.
- Cheung C., Pomerantz E. (2012) Why does parents' involvement enhance children's achievement? The role of parent-oriented motivation. *Journal of Educational Psychology*, 104 (3), 820-832. DOI: 10.1037/a0027183
- Desforges C. & Abouchaar A. (2003) The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: A literature review. *DfES Publications, Nottingham*. ISBN 1 84185 999 0
- Doll B., Hess S. (2001) Through a new lens: Contemporary psychological perspectives on school completion and dropping out of high school. *School Psychology Quarterly*, 16 (4), 351-356. <http://dx.doi.org/10.1521/scpq.16.4.351.19895>

- Englund M., Luckner A., Whaley G., Egeland B. (2004) Children's achievement in early elementary school: Longitudinal effects of parental involvement, expectations, and quality of assistance. *Journal of Educational Psychology*, 96 (4), 723-730. DOI: 10.1037/0022-0663.96.4.723
- Forskningsetiska delegationen (2012). God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland. *Helsingfors. ISBN 978-952-5995-07-7*
- Forskningsetiska delegationen, (2009). Etiska principer för humanistisk, samhällsvetenskaplig och beteendevetenskaplig forskning och förslag om ordnande av etikprövning. *Helsingfors*. Hämtad 20.3.2019, från <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/etiskaprinciper.pdf>
- Hayes D., Blake J., Darenbourg A., Castillo L., (2015). Examining the academic achievement of Latino adolescents: The role of parent and peer beliefs and behaviors. *Journal of early adolescence*, 35 (2), 141-161. DOI: 10.1177/0272431614530806.
- Harackiewicz, J., Rozec, C., Hulleman, C., & Hyde, J., (2012). Helping parents to motivate adolescents in mathematics and science: An experimental test of a utility-value intervention. *Psychological Science*, 23, 899–906. DOI: 10.1177/0956797611435530
- Harackiewicz, J., Rozec, C., Svoboda, R., Hyde, J., & Hulleman, C., (2015). Gender differences in the effects of a utility-value intervention to help parents motivate adolescents in mathematics and science. *Journal of Educational Psychology*, 107, 196-206. DOI: 10.1037/a0036981
- Institutet för hälsa och välfärd (2017). Enkäten hälsa i skolan. Hämtad 9.10.2018, från https://sampo.thl.fi/pivot/prod/sv/ktk/ktk1/summary_perustulokset?alue_0=87869&mittarit_0=199594&mittarit_1=&mittarit_2=&vuosi_2017_0=v2017#
- Mandel Morrow, L. & Young, J., (1997). A family literacy program connecting school and home: Effects on attitude, motivation and literacy achievement . *Journal of Educational Psychology*, 89 (4), 736-742. DOI: 10.1037/0022-0663.89.4.736
- Mansour, M. & Martin, A., (2009). Home, parents, and achievement motivation: A study of key home and parental factors that predict student motivation and engagement. *Australian Educational and Developmental Psychologist*, 26, 111–126. DOI: 10.1375/aedp.26.2.111

- Martin, A. & Lazendic, G., (2018). Achievement in large scale national numeracy assessment: An ecological study of motivation and student, home, and school predictors. *Journal of Educational Psychology*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/edu0000231>
- Maslow, A. (1943) A theory of human motivation. *Psychological Review*.50 (4), 370-396. <http://dx.doi.org/10.1037/h0054346>
- Muchera, W. & Ambrose-Stahl, D. (2014). Relation of reading motivation to reading achievement in seventh-grade students from Kenya and the United States. *International Perspectives in Psychology: Research, Practice, Consultation*, 3 (3), 154-156, <http://dx.doi.org/10.1037/ipp0000012>
- Newstead, K. (1998). Aspects of children's mathematics anxiety. *Educational Studies in Mathematics*, 36, 53–71. <http://dx.doi.org/10.1023/A:1003177809664>
- Pajares F. (2003). Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature. *Reading & Writing Quarterly*, 19, 139-158. DOI: 10.1080/1057356039014308
- Pomerantz, E. & Moorman, E., (2007). The how, whom, and why of parents' involvement in childrens academic lives: More is not always better. *Review of Educational Research*, 77 (3), 373-410. DOI: 10.3102/003465430305567
- Song,J., Bong, M., Lee, K. & Kim S., (2015). Longitudinal investigation into the role of persieved social supportin adolescents. Academic motivation and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 107 (3), 821-841. <http://dx.doi.org/10.1037/edu0000016>
- Steinberg L., Slik J., (2002). Parenting Adolescents. I Bornstein M. (Red.). Handbook of parenting. Volume 1. Children and parenting.103-134. New Jersey. Lawrence Erlbaum Associates Inc. Hämtad 9.4.2019, från: https://www.researchgate.net/profile/Wyndol_Furman/publication/232485435_Parenting_siblings/links/0deec53c5811fda61d000000/Parenting-siblings.pdf#page=144
- Undervisningsministeriet. Lag om grundläggande utbildning. 628/1998. Hämtad 9.4.2019, från: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/1998/19980628>

Utbildningsstyrelsen (2014). Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Föreskrifter och anvisningar 2014; 96. Tammerfors. Juvenes print – Suomen yliopistopaino. ISBN 978-952-13-6003-9

Wentzel, K., (1998). Social relationships and motivation in middle school: The role of parents, teachers and peers. *Journal of Educational Psychology*, 90 (2), 202-209.
<http://dx.doi.org/10.1037/0022-0663.90.2.202>

Bilagor

Ungdomsenkäten 2016

+

Ungdomsenkäten 2016

Årskurs

Hej!

Den här enkäten genomförs för att din skola, din kommun och din region ska få bättre kunskap om hur unga har det och om vad man ska satsa på.

Enkäten är anonym, vilket betyder att varken lärare, föräldrar eller kompisar kommer att veta vad du har svarat. Om du vill att kuratorn på skolan ska få se på dina svar så kan du skriva ditt namn på sista sidan. Kuratorn har tystnadsplikt.

Om du inte kan eller vill svara på en viss fråga, så är det bara att hoppa över den och fortsätta med nästa istället.

Tack för att du är med i Ungdomsenkäten!

FÖRST NÅGRA FRÅGOR OM DIG, DIN FAMILJ OCH DITT BOENDE

A1. Kön Flicka Pojke

A2. Ålder _____

A3. Hemkommun _____

A4. Postnummer _____

A5. Skola _____

A6. Vilket/vilka språk talar du hemma?

- Finska
 Svenska
 Annat, vad? _____

A7. Bor du i stad eller på landsbygd?

- I stad i centrum
 I bostadsområde, kyrkby eller annan tätort
 På landsbygden

A8. Bor dina föräldrar tillsammans?

- Ja
 Nej

A9. Bor du tillsammans med dina föräldrar? (välj ett alternativ)

- Ja, med båda mina föräldrar
 Ja, med min mamma
 Ja, med min pappa
 Ja, ibland hos mamma och ibland hos pappa
 Nej

A10. Var är dina föräldrar födda?

	I din kommun	Annan ort i Österbotten	Annan ort i Finland	Utomlands
Mamma	☐	☐	☐	☐
Pappa	☐	☐	☐	☐

A10. Har du några syskon?

- Nej, jag har inga syskon
- Ja, en storebror, eller flera
- Ja, en storasyster, eller flera
- Ja, en lillebror, eller flera
- Ja, en lillasyster, eller flera

A11. Vad gör din mamma på dagarna? (välj det alternativ som passar bäst)

- Arbetar
- Arbetslös
- Studerar
- Mammaledig
- Annat
- Vet inte

A12. Vad gör din pappa på dagarna? (välj det alternativ som passar bäst)

- Arbetar
- Arbetslös
- Studerar
- Pappaledig
- Annat
- Vet inte

A13. Har dina föräldrar examen från yrkeshögskola/universitet?

- Ja, min mamma
- Ja, min pappa
- Nej
- Vet inte

A14. Har din familj haft bra eller dålig ekonomi de senaste två åren?

- Vi har haft bra ekonomi hela tiden
- Vi har i stort sett haft bra ekonomi
- Vi har varken haft bra eller dålig ekonomi
- Vi har i stort sett haft dålig ekonomi
- Vi har haft dålig ekonomi hela tiden

UTBILDNING

B1. Hur tycker du att det är i din skola?

	Stämmer inte alls	Stämmer delvis	Stämmer till stor del	Stämmer helt
1. Jag trivs i skolan	☐	☐	☐	☐
2. Det är bra arbetsro i skolan	☐	☐	☐	☐
3. Mobbing förekommer	☐	☐	☐	☐
4. Rasism förekommer	☐	☐	☐	☐
5. Sexuella trakasserier förekommer	☐	☐	☐	☐
6. Mina lärare bryr sig om mig	☐	☐	☐	☐
7. Pojkar behandlas bättre än flickor	☐	☐	☐	☐
8. Flickor behandlas bättre än pojkar	☐	☐	☐	☐

B2. Hurudan studiemotivation har du haft de senaste månaderna?

- Väldigt hög
 Ganska hög
 Mittemellan
 Ganska låg
 Väldigt låg

B3. Hur bra klarar du av att... (0=inte alls, 4=väldigt bra)

	0	1	2	3	4
...studera trots att det finns andra intressanta saker att göra	☐	☐	☐	☐	☐
...läsa inför prov	☐	☐	☐	☐	☐
...göra alla läxor varje dag	☐	☐	☐	☐	☐
...lyssna på det läraren säger varje lektion	☐	☐	☐	☐	☐
...få godkänt i alla ämnen	☐	☐	☐	☐	☐
...göra dina föräldrar nöjda med dina studier	☐	☐	☐	☐	☐

B4. Vad har du för betyg i följande ämnen? (4-10)

Modersmål _____ Finska _____
 Matematik _____ Engelska _____

B5. Har du läs- och skrivsvårigheter?

- Ja
 Nej
 Vet inte

B6. Brukar du vara hos specialläraren i något ämne?

- Nej
 Ja, i modersmål
 Ja, i matematik
 Ja, i finska
 Ja, annat ämne

B7. Får du den hjälp du behöver med studierna?

- Ja
 Nej, ingen hjälper mig
 Jag behöver inte hjälp med skolarbetet

>>B8. Vem hjälper dig med skolarbetet? (Här kan du sätta flera kryss)

- Mamma
 Pappa
 Syskon
 Kompis
 Lärare
 Speciallärare eller skolgångsbiträde
 Annan vuxen

B9. Har du haft tankar om att avbryta dina studier?

- Nej
 Ja, ibland
 Ja, ofta

B10. Hur bra tycker du att skolan förbereder dig för följande?

	Inte alls	Inte särskilt bra	Neutral	Ganska bra	Väldigt bra
Att påverka saker i samhället	☐	☐	☐	☐	☐
Att lyckas med fortsatta studier	☐	☐	☐	☐	☐
Att ta dig fram på arbetsmarknaden	☐	☐	☐	☐	☐
Att känna till näringslivet i regionen	☐	☐	☐	☐	☐
Att använda datorer, telefoner och internet på ett säkert sätt	☐	☐	☐	☐	☐

Att sköta din egen ekonomi	☐	☐	☐	☐	☐
Att sköta din mentala hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Att sköta din fysiska hälsa	☐	☐	☐	☐	☐
Att möta människor från andra kulturer	☐	☐	☐	☐	☐
Att veta vad som är rätt och fel	☐	☐	☐	☐	☐
Att tänka själv	☐	☐	☐	☐	☐

TRYGGHET, RELATIONER OCH KONFLIKTER

C1. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?

	Aldrig	Sällan	Oftast	Alltid
1. Hemma	☐	☐	☐	☐
2. I mitt bostadsområde	☐	☐	☐	☐
3. Ute på stan/på byn	☐	☐	☐	☐
4. På internet	☐	☐	☐	☐
5. På väg till eller från skola	☐	☐	☐	☐
6. I skolan	☐	☐	☐	☐
7. På träning eller annan organiserad fritidsaktivitet	☐	☐	☐	☐

C3. Hur gamla är dina kompisar? (Här kan du sätta flera kryss)

- Yngre än mig
- Lika gamla som mig
- Äldre än mig
- Jag har inga kompisar

C3. Har du minst en vän som du kan lita på och som du kan prata om allt möjligt med?

- Ja, det vet jag
- Ja, det tror jag
- Det tror jag inte
- Jag har ingen som jag vill kalla min vän nuförtiden

C4. Hur bra klarar du att... (0=inte alls, 4=väldigt bra)

	0	1	2	3	4
1. ...säga dina åsikter när dina klasskompisar tycker annorlunda	☐	☐	☐	☐	☐
2. ...bli kompis med andra jämnåriga	☐	☐	☐	☐	☐
3. ...prata med personer du inte känner	☐	☐	☐	☐	☐
4. ...arbeta tillsammans med dina klasskompisar	☐	☐	☐	☐	☐
5. ...säga åt andra att du inte tycker om något som de gör	☐	☐	☐	☐	☐
6. ...behålla bra relationer med andra	☐	☐	☐	☐	☐

C5. Har du under de senaste åren varit förälskad/kär?

	Ja	Nej	Osäker
Förälskad i en flicka	☐	☐	☐
Förälskad i en pojke	☐	☐	☐

C6. Hur bra stämmer följande in på dig och dina föräldrar

(0=stämmer inte alls, 3=stämmer helt)

	Stämmer inte alls	Stämmer lite	Stämmer mycket	Stämmer helt
1. Mina föräldrar vill veta var jag är och vem jag är tillsammans med på fritiden	☐	☐	☐	☐
2. Mina föräldrar känner de flesta av de kompisar som jag är med på fritiden	☐	☐	☐	☐
3. Mina föräldrar har regler för hur jag använder sociala medier	☐	☐	☐	☐
4. Mina föräldrar känner mina vänners föräldrar	☐	☐	☐	☐
5. Mina föräldrar känner till vem jag har kontakt med på nätet	☐	☐	☐	☐

C7. Har du blivit mobbad det senaste halvåret?

- Ja, under en längre period
 Ja, enstaka gånger
 Nej

>>C7a. **Var blev du mobbad?** (här kan du sätta flera kryss)

- Hemma
- I någon annans hem
- I mitt bostadsområde
- På väg till eller från skolan
- I skolan
- På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet
- På allmän plats
- På internet/via mobilen
- Annat

SAMHÄLLE OCH INFLYTANDE

D1. Hur intresserad är du av följande?

	Inte alls	Inte särskilt	Ganska	Mycket
Politik	☐	☐	☐	☐
Samhällsfrågor i allmänhet	☐	☐	☐	☐
Vad som händer i andra länder	☐	☐	☐	☐
Vilka arbetsplatser det finns i Österbotten	☐	☐	☐	☐

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?

	Nej	Nej, men jag kan tänka mig att göra det	Ja
1. Deltagit i talkoarbete	☐	☐	☐
2. Köpt ekologiska varor trots att de var dyrare	☐	☐	☐
3. Samlat in eller skänkt pengar till välgörande ändamål	☐	☐	☐
4. Varit med i elevkåren	☐	☐	☐
5. Varit med i ungdomsråd /ungdomsfullmäktige	☐	☐	☐
6. Tagit kontakt med politiker, tjänsteman eller beslutsfattare i kommunen	☐	☐	☐
7. Deltagit i demonstration	☐	☐	☐

D3. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

- Ja
 Nej

>> D3a Finns det något särskilt du skulle vilja påverka eller förändra där du bor?

>> D3b Varför vill du inte påverka?

- Jag vet för lite om hur jag ska göra
 Jag är inte tillräckligt intresserad
 Jag har inte tid
 Jag tror inte det spelar någon roll
 Annan orsak

D4. Har du det senaste halvåret blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du mått dåligt?

- Ja, flera gånger
 Ja, någon gång
 Nej

>>D4a. Vem har du känt dig orättvist behandlad av? (här kan du sätta flera kryss)

- Andra elever/ungdomar
 Familj/släkt
 Annan person

Personal inom

- Skolan
 Fritidsgård eller liknande
 Sjukvården
 Polisen / rättsväsendet
 Socialtjänsten
 Organisation eller förening

>>D4b. Av vilken orsak tror du att du blev orättvist behandlad? (här kan du sätta flera kryss)

- Språk
- Etnisk tillhörighet (var jag eller min familj kommer ifrån)
- Kön
- Sexuell läggning
- Ålder
- Utseende
- Funktionsnedsättning
- Religion eller trosuppfattning
- Annan orsak
- Vet inte

D5. Hur stort förtroende har du för följande grupper?

(0=inget alls, 4=väldigt stort)

	0	1	2	3	4
2. Elevkåren i skolan	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ungdomsråd/ungdomsfullmäktige	☐	☐	☐	☐	☐
4. Finlandssvenska ungdomar som jag inte känner	☐	☐	☐	☐	☐
5. Finskspråkiga ungdomar som jag inte känner	☐	☐	☐	☐	☐
6. Ungdomar från andra länder som jag inte känner	☐	☐	☐	☐	☐

C8. Hur ofta har du blivit utsatt för följande av andra ungdomar? (inte dina syskon)

(0=aldrig, 4= väldigt ofta)

	0	1	2	3	4
1. Fysisk aggression (t.ex. blivit slagen, knuffad, fasthållen)	☐	☐	☐	☐	☐
2. Verbal aggression (t.ex. skrikit åt dig, kallat dig något fult, sagt sårande saker till dig)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Indirekt aggression (t.ex. skvallrat om dig, spridit osanna historier om dig eller försökt frysa ut dig)	☐	☐	☐	☐	☐

>>C8a. Tänk på den som oftast bråkat med dig. Hur skulle du beskriva den här personen jämfört med dig själv?

	Mindre än mig	Lika som mig	Mera än mig
Ålder	☐	☐	☐
Fysisk styrka	☐	☐	☐
Popularitet	☐	☐	☐
Utseende	☐	☐	☐

C9. Hur ofta har du själv utsatt någon för följande? (inte dina syskon)

(0=aldrig, 4=väldigt ofta)

	0	1	2	3	4
1. <i>Fysisk aggression</i> (t.ex. slagit, knuffat eller hållit fast någon)	☐	☐	☐	☐	☐
2. <i>Verbal aggression</i> (t.ex. skrikit åt, kallat någon öknamn eller sagt sårande saker)	☐	☐	☐	☐	☐
3. <i>Indirekt aggression</i> (t.ex. skvallrat om någon, spridit osanna historier eller försökt frysa ut någon)	☐	☐	☐	☐	☐

HÄLSA OCH VÄLMÅENDE

E1. Hur ofta har du haft följande besvär under det senaste halvåret?

(0=aldrig, 4=väldigt ofta)

	0	1	2	3	4
1. Huvudvärk	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ont i magen	☐	☐	☐	☐	☐
3. Känt dig stressad	☐	☐	☐	☐	☐
4. Svårt att somna	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sovit dåligt på natten	☐	☐	☐	☐	☐

E2. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?

- Så gott som varje dag
 3-4 gånger i veckan
 1-2 gånger i veckan
 Någon eller några gånger i månaden
 Sällan eller aldrig

E3. Hur ofta brukar du dricka/använda följande?

	Aldrig	Har testat	Ibland	Några gånger i månaden	Flera gånger i veckan
1. Energidryck	☐	☐	☐	☐	☐
2. Cigaretter	☐	☐	☐	☐	☐
3. Snus	☐	☐	☐	☐	☐
4. Alkohol	☐	☐	☐	☐	☐
5. Andra droger (t.ex. marihujana, lim, ecstasy m.m.)	☐	☐	☐	☐	☐

>>E2a. Får du dricka alkohol för dina föräldrar?

- Ja
 Nej
 Jag vet inte

>>E2b. Varför har du inte druckit alkohol? (här kan du kryssa i flera alternativ)

- Mina föräldrar är väldigt noga med att jag inte får dricka
 Jag är inte intresserad
 Ingen av mina vänner dricker
 Av religiösa skäl
 Det har inte funnits någon anledning att dricka ännu
 Det är skadligt att dricka alkohol
 Alkohol skapar stora problem för många människor

>>E2c. Hur får du oftast tag på alkohol? (välj högst tre alternativ)

- Köper själv i affär
 Beställer på internet
 Handlar utomlands
 Tillverkar själv
 Får från mina föräldrar
 Tar från mina föräldrar utan att de vet om det
 Från syskon
 Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän
 Från annan vuxen
 På annat sätt

E4. Hur bra stämmer följande in på dig?

(0=stämmer inte alls, 3=stämmer helt)

	0	1	2	3
1. Jag är väldigt nöjd med hurudan jag är	☐	☐	☐	☐
2. Jag är ofta besviken på mig själv	☐	☐	☐	☐
3. Jag tycker om mig själv som jag är	☐	☐	☐	☐

E5. Hur skulle du beskriva dig själv med tre ord?

E6. Hur bra klarar du att...

(0= inte alls, 4=väldigt bra)

	0	1	2	3	4
1. ...uppmuntra dig själv när något otrevligt har hänt	☐	☐	☐	☐	☐
2. ...bli lugn när du är väldigt rädd	☐	☐	☐	☐	☐
3. ...förhindra att bli nervös	☐	☐	☐	☐	☐
4. ...kontrollera dina känslor	☐	☐	☐	☐	☐
5. ...tränga bort otrevliga tankar	☐	☐	☐	☐	☐
6. ...inte oroas för saker	☐	☐	☐	☐	☐

E7. Hur mycket har följande problem besvärat dig?

(0=inte alls, 4=väldigt mycket)

	0	1	2	3	4
1. En känsla att framtiden verkar hopplös	☐	☐	☐	☐	☐
2. En känsla av att vara värdelös	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ensamhet	☐	☐	☐	☐	☐
4. Nedstämdhet	☐	☐	☐	☐	☐
5. Apati / bristande intressen för nästan allt	☐	☐	☐	☐	☐

E8. Självska debeteende

	Nej	Ja, för något år sen	Ja, i år (2016)
Har du någon gång försökt skada dig?	☐	☐	☐
Har du någon gång försökt ta ditt liv?	☐	☐	☐

E9. Tänk dig att det är något som besvärar dig. Du känner dig utanför eller nere och behöver någon att prata med. Vem vänder du dig till? (Här kan du kryssa i flera alternativ)

- Mamma
- Pappa
- Syskon
- Kompis
- Kurator
- Skolhälsovårdare
- Lärare eller annan vuxen på skolan
- Ungdomsledare, fotbollstränare eller liknande
- Forum eller hemsida på internet
- Någon annan
- Jag vänder mig inte till någon

E10. Om du har vänt dig till kuratorn på skolan, tycker du att du fått tillräckligt med hjälp?

- Ja, absolut
- Ja, åtminstone delvis
- Nej

ARBETE OCH FRAMTID

F1. Hade du ett sommarjobb i somras?

- Ja
- Nej, jag sökte men fick inget
- Nej, jag sökte inget

F2. På vilket sätt vill du försörja dig i framtiden? (här kan du lägga flera kryss)

- Genom att jobba som anställd
- Genom att ha ett eget företag
- Genom att jobba som chef på ett större företag
- Genom att leva på bidrag
- Annat
- Vet inte

F3. Tror du att du kommer att hitta jobb som passar dig när du har studerat klart? (här kan du lägga flera kryss)

- Ja, i min hemkommun
- Ja, i min hemregion
- Ja, någon annanstans i Finland
- Ja, utomlands
- Nej
- Vet inte

F4. Tänk dig att du imorgon måste välja vilken utbildning eller vilket yrke du ska ha i framtiden. Vem vänder du dig till för att få råd?

- Mamma
- Pappa
- Syskon
- Kompisar
- Studiehandedare
- Lärare
- Andra vuxna
- Jag ber ingen om råd

F4b. Om du redan har vänt dig till studiehandedare på skolan, tycker du att du fått tillräckligt med hjälp?

- Ja, absolut
- Ja, åtminstone delvis
- Nej

F6. Vilket yrke/vilka yrken vill du ha i framtiden?

F7. Vad är det bästa med att bo i din kommun? (välj högst tre alternativ)

- Möjligheten till arbete
- Möjligheten till fortsatta studier
- Mina fritidsintressen
- Kompisar eller flickvän/pojkvän
- Familj och släkt
- Bostadssituationen i kommunen
- Närheten till naturen
- Närheten till större ort eller stad
- Bra miljö för mina barn att växa upp i
- Här kan jag vara den jag är
- Annat _____

- Vet inte

F8. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor? (här kan du sätta flera kryss)

- Nej
- Ja, inom Österbotten

- Ja, inom Finland
- Ja, inom Norden
- Ja, inom Europa
- Ja, någon annanstans

>>F8a. Av vilken anledning tror du att du kommer att flytta? (välj högst tre alternativ)

- Arbete
- Fortsatta studier
- Mina fritidsintressen
- Kompisar eller flickvän/pojkvän
- Familj och släkt
- Bostadssituationen i kommunen
- Vill ha närmare till naturen
- Vill ha närmare till större ort eller stad
- Bättre miljö för mina barn att växa upp i
- Här kan jag inte vara den jag är
- Annat _____

- Vet inte

F9. Var tror du att du kommer att bo om 10 år?

_____

F9. Hur tror du att din framtid blir? Tror du att du...

	Ja	Nej	Vet inte
1. Kommer att ta examen från andra stadiet (t.ex. yrkesskola eller gymnasium)?	☐	☐	☐
2. Kommer att ta examen på universitet eller yrkeshögskola?	☐	☐	☐
3. Kommer att vara arbetslös nån gång?	☐	☐	☐
4. Kommer att få ett bra och lyckligt liv?	☐	☐	☐

FRITID

G1. Hur mycket finns det att göra på fritiden där du bor?

- Våldigt mycket
 Ganska mycket
 Ganska lite
 Våldigt lite

G2. Vad borde man satsa på i kommunen för att man ska vilja bo här?

G3. Tänk på platsen där du bor. Hur tycker du utbudet för unga är när det gäller följande?

(0=våldigt dåligt, 4=våldigt bra)

	0	1	2	3	4
1. Ställen för att träffa andra unga (fritidsgård, ungdomshus mm)	☐	☐	☐	☐	☐
2. Idrottsanläggningar	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kulturutbud (bio, musikscen, bibliotek mm)	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kollektivtrafik (buss, tåg mm)	☐	☐	☐	☐	☐

G4. Är du medlem i någon förening?

Till exempel kultur- eller idrottsförening, församling eller religiös förening, ungdomsförbund, friluftsförening, data- eller spelförening mm.

- Ja
 Nej, men jag har varit tidigare
 Nej, jag har aldrig varit med i någon förening

>> G4a. Vilken förening är du med i? (här kan du sätta flera kryss)

- Idrottsförening
 Gym där man betalar för att vara medlem
 Friluftsförening (t.ex. scout)
 Kulturförening (t.ex. musik, dans, teater)
 Ungdomsförening
 Religiös förening (t.ex. ungdomsgrupp i församling)
 Dataklubb (t.ex. LAN, crew eller liknande)
 Människorätts-, djurrätts eller motsvarande förening
 Annan förening/organisation/klubb

G5. Hur många timmar per dag gör du följande?

	0	½	1	1½	2	2½	3	3+
1. Ser på TV eller film	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Spelar tv- eller dataspel	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Använder sociala medier (t.ex. facebook, twitter, instgram, chatt, bloggar)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Använder internet till annat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

TACK FÖR DINA SVAR!

H1. Har du svarat ärligt på frågorna?

- Ja
 Nej

H2. Om du vill så kan du nu skriva ditt namn och välja att kuratorn på skolan får läsa vad du har svarat i enkäten:

- Ja, kuratorn får läsa mina svar

Mitt namn: _____

H3. Finns det något annat som din skola eller kommun borde veta för att göra det bättre för ungdomar och unga vuxna?

